

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četrstopenjske vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hiš. št. 220. O pravnih stvarih, na ktero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hiš. št. 229.

Čast. bralcem „Slov. Narod-a“.

„Slovenski Narod“, katerega smo pred štirimi leti ustanovili pod mnogo neugodnimi okolnostimi nego obstoje denes, prehaja s tem brojem v lastništvo narodnega društva, ki je osnovalo svojo tiskarnico v Mariboru.

Da si ravno pa smo materialno lastništvo izročili, hočemo vendar kot rodoljubi in narodnjaki s „Slovenskim Narodom“ v zvezi ostati in z vsem svojim vplivom, svetom in dejanjem skrbeti za list, ki ostane kakor dozdej svojemu narodnemu programu zvest in neustrašen branik naših narodnih pravic, in ga torej vsem Slovencem priporočamo..

V Šmarji pri Celji 16. julija 1871.
Dr. Vošnjak in drugi.

Pro domo.

So po naših krajih, posebno v Ljubljani, ljudje, ki spadajo med najprijaznejše bralce slovenskih listov, posebno našega, dasiravno jih kamorkoli rajše prištevamo kakor med prijatelje naših prizadevanj in slovenskega naroda. To so dopisniki dunajskih večjih listov. Z neko posebno hlastnostjo pričakajo naše novine in potem brž telegrafirajo „stimmungsbericht“, obseg člankov ali kako malo notico.

Proti temu ne moremo nič imeti. Zato pišemo in govorimo, da svet čuje kaj hočemo; torej nam mora še drago biti, ako se naše besede razširijo tudi v kroge, kjer poleg vse bahaste temeljitosti kraljuje strašna nevednost o nas in naših razmerah. Ne moremo nič imeti, tudi zaradi tega, ker tem dopisnikom zabraniti ne moremo, da upotrebljajo liste, ki leže pred javnostjo.

A to bi lahko od teh ljudi zahtevali, da bi se resnice držali. Oni izhajajo iz onih krogov, ki s strašno brezsravnostjo polna usta jemljejo o „slovanski lažljivosti“; in kako se vladajo nam nasproti?

Zadnjič smo pisali dva članka o ministerstvu, in o tem, kaj od njega imamo in kaj hočemo od njega. Držali smo se tu stališča kakor ga imajo česki in vsi slovanski listi, poudarjaje, da dokler ne vidimo drugačih dejanj nego so bila dozdej videti, Slovenec nima uzroka, zaupanja imeti do vlade. In kaj smo potem brali v dunajskih listih? Da dajemo ministerstvu nezaupnico. — To ni istina. Med nezaupanjem in zaupanjem je dolg pot in tega nismo prokoračili, mi tako malo kakor drugi avstrijski Slovani, ki niso bili slepi, imajoč iskustve, ter so tako previdni postali.

Z neko občudovanja vredno doslednostjo ti dopisniki imenujejo naš list „organ mladoslovenske stranke“. Ni v telegramih ni v dopisih ne pozabijo tega lepega titula prikrpati „Slov. Narodu“. To veselje bi jim srčno radi pustili, ker naposled nam je golo vse eno, kako nas ti ljudje in njih svojati imenujejo. Vendar ker bi utegnil naposled tudi kak prijatelj naši stvari po tem trajnem godenju misliti, bog ve kako smo Slovenci razcepčani, morda ni nepotrebno, da na tem mestu

češkega akademičnega študentovstva na miš izrečemo, da „Slov. Narod“ ni organ stranke v stranki, da „mladoslovenec“ niti ni. „Slov. Narod“ si tega pomladnje zvonečega naslova sam ni nikdar dajal; nasproti, kdor ga je od početka čital, ali kdor njegove broje dve ali tri leta nazaj pregleduje, našel bode o tej stvari članek, ki isto izgovarja, kakor se nam denes zdi potrebno ponoviti.

Naš list je glasilo narodne stranke, pa nobene druge. Pravdo Slovencev brani, nasprotnike naše narodnosti pobijati — to je nalog, katerega se je, in „ako bog dade in sreča junačka“ se bode držal. Mi, ki bijemo boj za narodno existenco, vemo da nam bi bil vsak globok razdvoj poguben. Če torej računijo naši narodni protivniki, katerim je proti nam vsako orožje priročno in dobro, da vsaka različenost misli, vsako grajanje te ali one stvari, donaša strankovanje za seboj, in če se dozdej niso še prepričali, da delajo račun brez krčmarja kadar svoje želje za resnico po sveti trose, — bodo se v bodoče prepričali.

Domače in slovanske novosti.

— Poroča se nam, da misli c. kr. deželni predsednik kranjski, g. Wurzbach, od svojega mesta odstopiti in sicer iz uzroka, ki mu je na čast ako je resničen. Toži se namreč da ne more izhajati s svojeglavno zarjavelo kranjsko birokracijo.

— Iz Dunaja zvemo, da namerava ministerstvo pravosodja ustanoviti v Cislajtaniji 150 novih notarijatov.

— Ministerijalna naredba, po kateri bi slovenski jezik na ljubljanski realki ne bil obligaten, pač pa bi bil laški, dala je poslanec dr. Costi povod, da je šel k ministru Jirečku in ga interpeliral, kako se to dejanje ministerstva sklada z njegovimi obljubami gledé uresničenja ravnopravnosti na naših šolah. A glej! Dobričina minister Jireček — ni o tem nič vedel. Skazalo se je potem, da je to naredbo vodja dotičnega odseka dvorni svetovalec Fidler na svojo roko napravil in izdal. Zdaj bode naredba ovržena in se bode ustanovilo, da bode tudi slovenski jezik obligaten. Ta dogodek je zopet dokaz, kako strašno je prerasla in korenine zasadila birokracija, in kako je treba prej tej kači na glavo stopiti, predno bo onim možem, ki morda imajo nekaj dobro volje Avstrijo uravnati, mogoče to doseči.

— Na ljubljanski viši realki je suplent dr. Aleksander Suppan potrjen za pravega učitelja. — Suppan je sicer marljiv mlad mož, a slovenskega — ne zna. Je-li med prosilci ni bilo Slovencev? Kje je razloček med imenovanji, med dejanji tega ministerstva in prejšnjih vlad?

— Dr. E. Costa in grof Arz z drugovi so dobili od ogerskega ministerstva za javna dela in komunikacije dovoljenje prirediti tehnična dela za železnico, ki bode šla od Karlovca in Ogulina do meje, in vezala Ljubljano s Karlovcem in Ogulinom.

— Šaljivi list „Brenčelj“, je bil 15. t. m. na poštno g. Čučka zaradi članka „pes in sodnik“ konfisciran. Pri uredniku Aleševcu je sodnija iskala rokopisa, a ga ni našla.

— Slavni jugoslovanski mecén, škof Strossmayer je 15. dan t. m. prišel v Slatino, v kopel.

— Zloglasni dr. Klun je od svojega mesta,

kot ministerijalni svetovalec in sekcijški šef v trgovinskem ministerstvu, vendar odpuščen, in stopi na njegovo mesto Moravec dr. Migerka.

— Profesor Jesenko v Trstu je spisal „občno zgodovino za srednje šole.“ I. oddelek se že tiska v Trstu pri Rupniku in so dotiskane že 4 pole. Celotno delo (I.) (okolo 10 pol) izide do 10. avgusta in se bode torej mogla knjiga s prihodnjim šolskim letom upotrebljavati. — II. in III. del izide kasneje.

— Slavjanski komitet v Moskvi razglašča v ruskih novinah „Sovremenija Izvestija“ to-le: „V avgustu tega leta je naznačen v Zagrebu shod učiteljev narodnih učilišč, moških in ženskih trojedne kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije, t. j. srbsko-hrvatskih narodnih in srednjih učilišč. Tega shoda bodo udeleževali se tudi učitelji drugih slovanskih narodnosti. Namen tega shoda je obče podučenje o položnji slovanskih šol, dalje preudariti vse pripomočke učenja in narediti za bodočnost program učiteljnega delovanja. Zato se pri tem shodu snuje tudi razstava slovanskih učilnih knjig, učilnega orodja, kart, itd. ki se upotrebljajo v omenjenih šolah. Odboru tega učiteljskega shoda bi bilo jako po želji, da bi tudi Rusi udeležili se. Zato prosi ta odbor: 1. poslati mu vse knjige in druge naučne pripomočke, ki se rabijo v naših (ruskih) šolah; 2) popisati, koliko obstoji v Rusiji pedagoških žurnalov, in drugih napredkov v pedagogiji; 3) naj se ruski učitelji obilo tega jugoslavanskega učiteljskega shoda udeležijo. — More se upati, pravi vseslovanski moskovski odbor dalje, da naše rusko ministerstvo narodnega izobraževanja ne odreče svoje pomoči v pošiljanji naših učilnih sredstev na hrvatski učiteljski shod.“ Komitet dalje prigovarja ruskim pisateljem in učiteljem naj svoje dotične reči pošiljajo ali na ravnost ali posredovanjem sekretarja slavjanskega komiteta, Nila Aleksandroviča Popova, ter da naj se shoda udeležijo.

Mi, ki to novost posebno našim učiteljskim krogom nasvetujemo, upamo, da se bode tudi slovensko učiteljstvo udeleževalo častno in dostojno. Za to pak je že zadnji čas, da se delajo priprave in sicer vsak rodoljubni napredni učitelj sam, in združeni vsi, kjer je združenje mogoče. Treba tu učiteljstvu samemu tem bolj delati, ker od našega ministerstva narodnega (?) izobraževanja nimamo nobene pripomoči pričakovati kakor Rusi od svojega. Naši vladni krogi se baš Zagreba neumno bojé. — Hrvatski učiteljski zbor z razstavo bode 9. avgusta počel in bode trajal 10 dni. Ciriški kanton iz Švajce bode poslal vse šolske potrebe, ki se rabe na nemških švajcarskih šolah. Srbski minister Matič je take stvari poslal iz Srbije, od koder tudi nekoliko učiteljev pride. Vojno ministerstvo je obljubilo nekterim učiteljem iz vojaške granice denarno podporo dati, da mogó na shod iti.

— Nekov nemški zbor v nemško-štajerskem Stras-u je protestoval proti zedinjenju Slovencev, resp. proti „trganju Štajerske“, ob enem pa izrekel, da je potrebno ustanoviti izključivo nemško društvo. — Ljubeznjivi Nemci tirjajo veselo dalje prusko politiko, a nam hočejo biti varuhi in mi ne bi smeli narodno politiko imeti?

— Česke novine prinašajo spomenico

nistra uka Jirečka. Študentje na „staroslavni univerzi Karlovi“ v Pragi dokažejo, da je ustanovitelj vseučilišča praškega ustanovil ga za duševno izobraževanje vsem prebivalcem českega kraljestva. A potem, ko se je namesto latinskega uvel domači jezik, uveden je bil samo nemški, jezik majnine, večina češka pak se je prezirala. Zdaj pak je na vseučilišču dve tretjini Čehov (1767) a samo ena tretjina Nemcev; pri tej razmeri je pa glede učenja ravno narobe: zdaj 157 prednašanj nemških, a samo 25 českih. Da se te krivice odpravijo, je predmet prošnje českih študentov.

— Češki „Kvety“ so prinesli zaporedom slike in životopise treh Jugoslovancev: Hrvata Perkoveca, Slovenca Tomšica in Srba Miletiča.

— Hrvatje imajo v vojski več odličnih mož, ki se ne sramujejo svojega roda in svoje slovanske krvi. Eden teh najodličnejših rodoljubov je bil general Grivičič, ki sramote, katero so Magjari Hrvatom naložili, in nezasluzene osode svoje ožje domovine, hrvatske granice, ni hotel preživeti, temuč je potem, ko so bili vsi njegovi sveti in prošnje na višem mestu zastoj govornice — sam svoje življenje končal. Njegov najboljši prijatelj, obrist Murgič, se je ravno tako neustrašeno potegoval za svoje rojake. A za kazen tega ga je vojni minister, kakor uradna „Wien. Ztg.“ priča, odstavil od generalstaba, kateremu je bil načelnik pri graški generalkomandi, ter ga prestavil za rezervkomandanta k regimentu princ Wilhelm.

— Obrist Trnski, eden boljših hrvatskih pesnikov in novelistov, v zadnjem času tudi sodelavec beletrističnega lista „Vienac“, je imenovan za velikega župana v Belovaru, t. j. za ravno razvojničen del granice. — Dasiravno se bode moral kot vel. župan magjarski vladi pokoriti, vendar je bolje, da je to mesto dobil narodno misleč mož, nego magjaron. To imenovanje pa tudi kaže, da si magjarska vlada niti ne upa graničarjem dati magjarona za glavarja.

— V Slavoniji je v neki vasi blizu Pakraca unel se prepir med kmeti in financarji zaradi sajenja tabaka. Prišlo je do krvavega boja. Mrtva sta ostala dva kmeta in več je ranjenih.

— Star Poljak piše v ruske „Birž. Vied.“ pismo, katero prinašajo odobrovaje njegov obseg tudi druge ruske novine. To pismo govori o mejosobni razmeri Poljakov in Rusov. Pisatelj Poljak svetuje svojim rojakom proč vreči sanjarstvo o poljski državi in ne motiti Rusijo v ujedinjenji slovanskih narodnosti. Bil je enkrat čas, pravi, ko je tudi Poljska dajala si to nalogo, no ona ni razumela pogoditi se z njo. A Rusija jo bode uresničila. Zakaj bi se mi Poljaki, govori on, ne zedinili z brati Rusi, z najmočnejšimi med Slovani? Ali jih morda zaradi tega ne bi za brate pripoznali, ker je med našimi narečji ne večja različenost, nego da se oni s tremi a mi s petimi prsti

prekrižujemo.“ (Poljak tu misli razliko vere). Na dalje konstatira, kako Rusija gre z „bistrimi“ koraki po potu napredka, da bode kmalu došla sosodne narode. Kader svoj cilj doseže, bi med 120 milijoni svobodnih Slovanov tudi Poljaki imeli stališče kakor jim pravno pripada zaradi njih slavne prošlosti.

— Od srbske vlade podpiran novosadski „Srbski narod“ brani regenta Blaznavca in dokazuje, da Blaznavac ne sovraži Rusov nego Magjare, kakor jim je 1848. leta z delom pokazal; da niso Rusi tisti, ki v Belemgradu konspirirajo, nego peštanska gospoda, da „Vidovdan“ ki Srbiji škodi, ni organ regenta Blaznavca, nego generalnega konzula Magjara Kalaja, da torej magjarske simpatije tega lista niso simpatije srbske vlade.

— V Srbiji so 18. avgusta volitve za narodno skupščino, ki bode od zdaj prvič tri leta zborovala. Volitve bodo obavljene vse na eden dan.

— Ruski car bode kum (boter) novorojenemu sinu črnogorskega knjeza. Že je na potu v Cetinje knjez Dolgoruki, spremljan po dveh ruskih oficirih, da bode pri krščenju carja namestoval.

— Rusko ministerstvo uka je razpisalo darilo 1500 rubljev za najboljši životopis Lomonsova, osnoveatelja novoruske literature, roj. l. 1711, umrl l. 1768.

— V Moskvi se po sklepu mestnega svetovništva („duma“) zida velikansko poslopje za osrednji muzej, v katerem se bodo zbirale vse starinoslovne, prirodoslovne, tehnologične itd. zbirke, ki se nahajajo v ogromni Rusiji. Mesto je odstopilo prostor za zidanje „na Lubjanski ploščadi“ brez odškodnine, in država daje v pripomoč nič menj nego pol milijona rubljev.

Koroško-slovenski tabor v Buhljah.

Slovinci! mili bratje!

Star pa resničen pregovor pravi: „Do tretjega rado gré.“ — Dvakrat že smo se lani zbrali koroški Slovenci, zbrali pod milim nebom na taborih na Bistrici in v Žopračah, zbrali se od vseh vetrov; bilo nas je gotovo nad 15.000 rodoljubov skupaj na obeh taborih. V lepem spominu sta ta tabora nam vsem, ostaneta pa tudi res pomenljiva, neprecenljiva za nas vse Slovence. Zakaj prvič smo skupno in javno v tako ogromnem številu stopili pred svet, stopili „v kolo k bratom Slavjanom“, navdušeni smo sprejeli misel, da v eno politično celoto združimo se z narodom, ki poldrugi milijon duš šteje po Kranjskem, Štajerskem, Goriškem, Tržaškem in Istarskem; odkritosrčno smo izrekli svoje želje, svoje potrebe in svoje težave, pokazali, kje in kako nam se slabo godi, pa tudi dokazali, kako mogoče zboljšati si svoje stanje ter pripomagati si k boljši, veselejši prihodnosti. Ne tedaj, da bi delali poloma, delali

komu krivice, sešli smo se na taborih, ampak da prijateljsko pogovorimo in dogovorimo se o svojih zadevah in pravicah; mirno smo se sošli, mirno in pohlevno spet se razšli. Zato — po stari lepi šegi naših prededov — zbrati hočemo se v tretje, ravno tako mirno in pošteno. Pravico k temu že imamo; s pismom, ddo. 7. julija t. l. št. 5378, dovolilo nam je slavno e. k. okrajno polglavarstvo v Celoveu napraviti tabor:

10. nedeljo po binkošti, t. j. 6. avgusta t. l. ob pol štirih popoldne pri g. Štefanu Primož-u, po domače Riznarju na zgornjih Buhljah (četert ure komaj od božje poti pri Devici Mariji v Dolini in ravno tako blizu železno-cestne postaje „Grafenstein“); dovolilo nam je pri taboru pretresovati sledeče stvari:

1. Ktere pravice smo Slovenci že dosegli? katerih nam je še treba in kako jih mogoče postavno doseči?

2. Pretresuje se „spomenica“ ki jo je slov. polit. društvo „Trdnjava“ predlagala visokemu e. k. ministerstvu in se potem izreče, ali se ta peticija sprejme in potrdi po vsem in posameznem njenem zapopadku, ali ne?

3. Kako gré obnašati se volilec pri raznih volitvah, na primer v deželni zbor, šolski svet? i. t. d.

4. Ali in kako napravijo se tudi na kmetih samosvoje zavarovalnice in posojilnice!

Na noge tedaj Slovenci! Hajdimo na tabor vsi, kar nas je rodoljubov po dragi domovini, bodisi gospodje ali ne, kmetje ali rokodeleci, gospodarji ali posli, stari ali mladi, hajdimo vsi katerim je količko le mogoče, za to nedeljo zapustiti svoj dom, zlasti mi, ki nimamo daleč k taboru; kakor iz Celovškega, Velikovškega, Pliberškega okraja, iz Doberlevasi in vse njene okolice, iz spodnjega in zgornjega Roža, i. t. d. Slavnoznani gg. govorniki obljubili nam so pri taboru govoriti o zgoraj omenjenih točkah. Zato na noge, Slovenci! Nikar ne glejmo na krajevarje, ki jih o tej priliki mogoče na potu bomo potrošili; pri taboru se vé da beliča ni treba. Komu poljubi se, za polovico boljši kup po železnici lahko pripelje se do Grabštajna in ravno tako potem spet nazaj. V ta namen naj se le vsak na železnocestni postaji, kjer plača voznino, s posebnim lističem spriča, da hoče k taboru. Lističe bode taborski odbor rodoljubom razposlal na vse strani; pri njih ali pa v Celoveu pri tamošnjih slovenskih gospodih, naj se vsak taborit v pravem času oglasi.

Slovinci! ne udajmo se! hajdimo na tabor! Prijazno vas vabimo tukaj podpisani.

Na zgornjih Buhljah blizu železnocestne postaje Grabštajn 14. julija 1871.

Janez Krasnik,
predsednik taborskega odbora in drugi.

Listek.

Slovinci pod Karlom Velikim in nasledniki iz njegove rodovine.

(Konec.)

Obrnimo se zdaj v doljno Panonijo, kjer se je bila pod Pribino posebna slovenska knežija ustanovila. Imenovani knez je bil jako unet za krščanstvo in je solnogradske škofo marljivo podpiral v njihovem prizadevanji. V Blatnem gradu, na novo sezidanem mestu ob reki Sali, je bil nadškof Luitpram 22. jan. l. 850 cerkev posvetil devici Mariji v čast, ko je ravno po svojih opraviilih v tistih krajih bival; cerkev pa in tamošnje dušno pastirstvo je izročil Pribinovemu mašniku Dominiku po imenu. Tedaj in pozneje pri drugih priložnostih je Luitpram še mnogo drugih crkva tod posvetil. Posebno pa je pozneje enkrat na Pribinove prošnje iz Solnograda mojstre zidarje in malarje, kovače in tesarje tje poslal, da so sredi Blatnega grada veličastno cerkev postavili, kateri je Luitpram sam temeljni kamen položil. V tej cerkvi so bili spravljeni ostanki mučenika Hadri-

jana. Tako so še v Dudlebi, v Ušetinu, v Vuzenici, in v mnogih drugih krajih, kder je Pribina ali narod njegov hotel, cerkve stavili. V plačilo za veliki trud je Pribina solnogradske cerkvi mnogo posestev podaril, ktere podaritve je kralj l. 849 potrdil.

Naslednik prej imenovanega Dominika je bil Svarnagel, kterega je Luitpram z drugimi duhovniki in dijakoni v Blatni grad poslal; po njem pa je prišel Altfriid mašnik in mojster vsake umetnosti, kterega je pozneje Adalvin za višega duhovnika (nadžupnika) povišal. Po njegovi smrti pa je bil Rihbald na njegovo mesto poslan. Ta je tam dolgo časa službo božjo opravljal dokler je v te kraje prišel Metod slovanski apostol in je s svojimi slovanskimi obredi spodrinil latinščino in latinske duhovnike. Zavoljo tega se je Rihbald vrnil v Solnograd.

Ko sta Ciril in Metod proti koncu l. 867 v Rim potovaje na potu obiskala Kocelja, sina Pribinovega, jih je častno sprejel in srčno veselje kazal, ko je videl, da imajo vse svete bukve v njegovem materinskem jeziku spisane. Zato jim

je izročil 50 učencev, da bi se pri njih slovansko pisati naučili. Ciril je potem v Rimu umrl. Med tem ko še Metod v Rimu bival, je poslal Kocelj poslance papeža prositi, naj bi mu poslal Metoda kot učenika slovenskemu ljudstvu. Nato ga je tudi res papež Hadrijan II. za škofa Moravije in Panonije posvetil. Pozneje je Kocelj še izprosil od papeža ponovitev stare panonske nadškofije, kateri je bil prestol v Sremu, in ktera se je zdaj Metodu izročila. L. 871 je začel Metod po njemu od papeža dodeljeni pravici božjo službo v slovenskem jeziku vpeljavati. Rihbald je izgubil svojo veljavo, in se, kakor je že bilo omenjeno, vrnil v Solnograd. Nadškof Adalvin se je obrnil do kralja Ludvika na pomoč, in dal po nekem duhovniku pismo sestaviti, v katerem se dokazuje da je od l. 796 Solnograd vse dežele do Donave in Drave imel v svoji cerkveni oblasti. Ali v Rimu so odgovorili, da so njihove pravice še starejše, in da se ne morejo po naredbah svetnih vladarjev odpraviti. Bavarski škofi so zadnjič vendar primorali Metoda, ki je tudi čez neki del Korotanije svojo oblast razprostil, da je prišel l. 871 na cerkveni

Dopisi.

Iz Kamnika. 15. julija. [Izv. dop.] Kako daleč sega nemškutarska nesramnost in prevzetnost od ene, in nevednost od druge strani, naj pričata sledeča dva dokumenta: Št. zaveze 201/863.

Spričevanje. Da je Rozala Borštner, ljubljanska najdenka v oskrbovanji in reji pri Ani Resnik na Žobejevem, hišna št. 6, res bolna in torej zdravniške pomoči potrebna, s tem farno predstojništvo na znanje da.

Frane Pustovrh,

predst. fare sv. Neže na Selih.

Pod tem župnijskim naznanilom je napisal tukajšnji okrajni lečnik, kateri je od vlade namešten sledeče:

Jest na sastopem te sprache, prosem u tak sprach pisat, de bom sastopou. — Smo na Kranjskem, jest sem terd Kranz — satu se pa ni treba spakwat dergazh — kakor je nas mat uzhila — po kransk — po kransk. Prosem — pa ne nezhsamert.

II.

Ubožni list. S katerim podpisano srenjsko in farno predstojništvo potrdi, da Janez Debevec, kajzar v Rožičnem št. 8, razun svoje kajže nima družega premoženja. Zavoljo tega ne more ne zdravnika ni zdravil plačevati, katerih v svoji hudi bolezní potrebuje.

Srenjsko predstojništvo v Podhruški, 25. sept. 1870.

Matevž Interšek, župan.

Podpisal Frane Pustovrh.

Pri sv. Neži na Selih, 25. sept. 1870.

Frane Pustovrh, lokalist.

Der das geschrieben, soll sich erklären, was das heissen soll, ich bin noch nicht so weit vorgeschritten — oder ist eben so mit einem leeren Bogen gedient.

Stein, am 26. September 1870.

M. Sauran, Bezirkswundarzt.

Originalov samih vam ne morem poslati, ker ker jih bomo predložili vladi v daljšo obravnavanje. Videti hočemo, kaj bode vlada storila s človekom, kateri slovenske uradne spise s tacimi epksektoracijami oskrunja in s svojo nemškutarsko ignorancijo drugim nauke daje.

Iz Celovca. 16. julija. [Izv. dop.] Tu nekoliko vrst, ki naj pričajo, da se tudi pri nas oživljamo narodno. Včeraj je bila na tukajšnji gimnaziji preskušnja za slovenščino od 8. do 9. ure za višjo in od 9. do 10. za nižjo gimnazijo. Višjih gimnazijstov se je udeležilo preskušnje 22; nazoča sta bila gg. profesorja Karel Robida in Engelbert Pasler, oba tukajšna benediktina in mirna slovenska poštenjaka. Nižjih gimnazijalcev je bilo 27, nekoliko nerodnežev se ni udeležilo.

zbor vpričo kralja se zagovarjat. Ker se ni nikakor udal in je trdno branil pravice panonske nadškofije, so ga dali neki v ječo zapreti, v kateri je bil poltretje leto, dokler ga je papež rešil iz zavora.

L. 874 je prišel zopet v Koceljevo deželo; od tod pa je po smrti Koceljevi se na Moravsko podal in tam marljivo delal. Nemški kralj pa je moral priznati panonsko nadškofijo. (Dümmel p. 43 in sl.) Pozneje so dali Metodu za pomočnega škofa v Nitri nekega Nemca, Vihinga po imenu, ki je pa bil bolj njegov sovražnik kot pomočnik. Po njegovi smrti je kot najvišji duhovni oblastnik v nadškofiji začel vse duhovnike, ki so se slovenskega obreda držali, preganjati in le frankovske duhovnike in latinski obred trpeti.

Ko je pa na zadnje vendar moral iti, je prosil moravski knjez. Mojmir, za drugega škofa, ktere ga so mu tudi poslali, toda njegovo ime ni znano. Dolnja Panonija pa je v cerkvenem obziru (pozneje tudi v političnem z Moravsko deželo v zvezi ostala, dokler so Ogri prišli razsajat po teh krajinah in so jih na zadnje pod svojo oblast spravili.

Odlikovala sta se zlasti Ernst Moritseh, Beljačan in od doma Nemec, ki je kot odličan vse Slovence prekosil; potem Ivan Satter, Nemec iz Maribora.

Popoldne so imeli učiteljski pripravniki veselico v Žreleu eno uro od Celovca. Tukajšnji Nemci in nemškutarji so hoteli, da bi se bila pri tej priložnosti nemška pesem „Das deutsche Lied“ pela, a ker so se slovenski pripravniki temu krepko ustavili in ker jim je tukajšnji pripravek Juri Vilčnik razložil koliko da se „deutsches Lied“ na nas nanaša, so jo pustili. Godba jim je godba mariborskega polka.

Zvečer, ko so domu šli vrstile so se mnoge popotnice, prišla je tudi „Naprej zastava slave.“ Glasni živioklici so se čuli že med tem, ko je še glasba svirala, ali kakor hitro je popotnica končala, nastal je tak krik in vrisk, da je kapela popotnico koj ponovila. Neki možicelj si je prizadeval žolč s tem ohladiti da je proti občni pohvali „pereat“ kričal; ravno jo bil na novo zinil, ko mu en mlad narodnjak tako na moč „slava“ v odprte usta zagrmil, da je v omedlevico padel.

Iz Trsta 14. julija. [Izv. dop.] (Tretja obletnica 13. julija 1868.) Kdo se še ne spominja krvavega rovanja, ki se je žali bog! godilo pred leti po našem mestu. Navihani Italijani so pretekli leti zmeraj obhajali žalostni dogodek, pri katerem se je njihova strast prav očitno pokazala. Tudi letos ga niso spozabili, pa kaj, spozabili bi ga oni, ki so tačas s silo dobili v roke vso moč po mestu in čez okolico! Za ta važni njihov praznik je ljudi pripravljaj tukajšnji list „Cittadino“, ki ga prekanjen jugoslovanski odpadnik Antonac uredjuje. Dalje časa je prinašal razžaljive in razdražljive članke, ki so tukajšnje delavske razmere obravnavali. Tožil je čez razne gospodarje, čez razne družbe, zlasti pa čez vodstvo tukajšnje železnične postaje in colskega urada, češ, da oni le slovenske delavce najemajo, domačine pa zanemarjajo in stradati pusté. Res tako je tožil, kakor da bi tukajšnja lahonska drhal za lakoto po ulicah cepala. Čuditi se moramo laškemu listu, ki drugodi pri vsaki priliki poudarja občno konkurencijo. Kaj mislite, da je takrat tako pisal iz golega, iz gorečega ljudoljubja. Kratko in malo ne. Pripravljati je le hotel ljudi za 13. julija 1871.

Skrivne in neskrivne lahonske svote imajo na kupe lehkomišelnih ljudi, ki jih pri takih prilikah pošiljajo v boj. Tako se je tudi letos godilo. Demonstrativno se je na večer velik kup ropotačev valil po glavni ulici „corso“ pred Chiozovo kavarno, da bi če mogoče ponovili leto 1868 ali pa vsaj primerno praznovali takrat prelito kri. Vendar goljufali so se; kajti letos je policija razgnala zbirajočo se druhal in močna straža vojakov in policajev je obsedla glavna stajališča in vse vhode na rečeni kraj. Šum se je naglo izgubil, ker je policija precej nekaj najbolj nevarnih ljudi prijela in v zapor odgnala. Pripravili so bili tudi ropotac (petard); eno so predrzneži celó policijskemu uradu pred nos postavili. Ob desetih zvečer so jo dobili na oknu pri tleh hiše, kjer se policaji zbirajo in so vsi njihovi uradi. Prižigalnica je že gorela; za nastavljalce še presvetlo, ker so jo policaji prezgodaj zagledali. Drugikrat jo ne smete v petrolej pomočiti, ker vsaj toliko bi morali vedeti, da potem z lučjo gori.

Vlada se je ta dan še posebno lahko prepričala, kam da merijo. In vendar njihove naklepe in sklepe neprestano podpira. Ali res misli, da bode policija ljudi strahovala ali jih na pravo pot pripeljala. Nikakor ne, zlasti pa, če so pri njej taki voditelji, kot so sedaj. In kaj vse to pomaga, ker jih vse misli in želje vlečejo prek jadranskega morja. Pri zadnji slovesnosti v Rimu (ob prihodu kralja Viktorja Emanuela) se je prišla mu priklanjati tudi tržaška deputacija; se ve da ga je pri pozdravu spominjala njegovih glasovitih besed, v Benetkah govorjenih, in kazala na lepo laško Primorsko, kot da bi po tem ne bilo drugih ljudi

kakor mala pesceca karajantov in kaj podobna manjka pri nas tem Italijanom. Laški so vsi uradi, vse občne naprave in društva, vse šole in po mestu tudi po večem cerkve. V narodnem oziru se njim gotovo ne godi najmanjša sila in krivica. In kako je po Primorskem za Slovane priskrbljeno. Prav nič. Tu v Trstu še nočejo nadaljevati pripravnih ljudi, ki bi se s Slovenci znali porazumeti. Pri mestnih — ali občinskih napravah — uradih in šolah — pa sedaj o narodni ravnopravnosti ni duha ne sluha.

Iz Dunaja 15. jul. [Izv. dop.] — Videti je, da z novim pogajanjem in pomirjenjem med narodi vendar le pojde nekoliko naprej. Zdaj še le, ko je državni zbor odpravljen, se počne prav za prav ministersko delo trebljenja gnoja, ki ga je nanesel centralizem in nemšk psevdoliberalizem. Kakor iz gotovega vira vem, ministri zdaj že 3 dni, kakor rimski kardinali v konklavi, sedé skupaj in se posvetujejo o planu svojega delovanja. v Hetzendorfu, v gradu nadvojvoda Karel Ludovika. Vsa ugibanja o črteži, ktere ga se misli ministerstvo držati, so torej prerano izmišljene in izkombinirane stvari, kajti najbrž ministri sami še nimajo svojega plana do zadnje črte izdelanega. To ravno kaže tridnevno posvetovanje zunaj Dunaja, ktero želimo, da bi bog blagoslovil.

„Slov. Narod“ je že večkrat omenjal kako smo Slovenci mnogo tudi sami krivi, da je narodna ravnopravnost pri nas še zmerom dekleca iz tujine, ki se le redko prikaže pa zopet izgine. Mi bi morali ne samo od drugih tirjati, nego tudi sami delati. A tega malo storimo. Pri tukajšnjih višjih oblastnjah, posebno pri ministerstvih, prihajajo vloge, prošnje, pritožbe v českem, poljskem, hrvaškem jeziku. V slovenskem jeziku pa so vloge, kakor iz prvih virov znam, — bele vrane. Primate se torej sami svojih pravic. Včas se je res marsikdo bal slovenski pisati, ker mislil je, in to z vso pravico, da če v svojem jeziku vlogo da, nihče je še bral ne bode, a njemu je naposled največ za stvar, da to dobi. To je bilo tako. A zdaj ni več, ne sme več biti. Zagotovlja se mi, da bode vsaka slov. vloga slovenski rešena, in ministri vsi rekajo: pritožite se pri nas, ako se kje krivica godi! Brez dvombe se mnogo krivic godi. Torej pa na dan ž njimi. Zdaj je čas, da govorimo. Enkrat zamujen čas se ne vrne več.

Politični razgled.

Nemški liberalci, kot zastopniki mestnega „kapitala“ so imeli za delavce in delavska prizadevanja dozda samo zasmehovanja. Zdaj pa, ko so začeli nemško-narodno politiko odkritije tirati, vabijo delavce in že so jih v Gradci in na Dunaji pridobili. Poslednjo soboto so delavci v imenu prusko-nemške stranke na Dunaji raztirali s surovostjo tako imenovan avstrijski „patriotentag“. Govoril je na tem shodu tudi dr. Costa proti prusomanom in za avstrijsko politiko. Nemški listi, ki govore, kako so delavci nepoklicani v zbor vsilili se in s surovim kričanjem in insulti govornike motili in naposled zborovanje nemogoče storili, nimajo ni ene besede, ki bi grajala to surovost. A kako so na slovenske Janjčane in Velčane upili v dolgih člankih in dopisih, kako tačas slovensko ime sramotili po vsej Evropi, ker je bilo nekoliko prevzetnih nemškutarskih fantalinov v beg zapodenih. Torej surovost in posilstvo, kader od nemško-liberalne strani pride, ni grehotno, nego črno je samo pri nas Slovanih.

Poljski prognanci so izdali posebno spomenico v kateri dokazujejo, da Poljaki niso zaslužili izgubiti simpatije francoskega naroda; da se večina njih ni udeleževala bojev, požarov in ubijstev pariške komune; da so nasproti poljski emigrantni zaslužni storili se za vojevanje francoskega naroda; da so poznanski in gališki Poljaki svoje simpatije javno pokazali. — Znano je, da so se dali Francozi od Poljakov vselej za nos voditi, da so od njih pričakovali novoosnovanje

poljske države in pobitje Rusov. Francozi so se menda v zadnji nesreči toliko spametovali, da se za tuje sanje ne bodo dali rabiti, in v tem menda tudi ta brošura Čartoriskega in drugih „žlahtičev“ ne bo pomagala.

Med italijansko in francosko vlado se je neko prijateljstvo sklenilo. Jules Favre je v posebnem pismu na francoskega poročnika pri italijanskem dvoru izrekel, da Francoska nikakor noče Italijo zaradi Rima v zadrego spravljati. Vse kar hoče je to, da se osebna samostojnost in neodvisnost papeževa ohrani. — Načelnik francoske vlade Thiers očituje, da ni pisal nekega pisma na papeža, ki so ga novine prinesle.

Kedaj pridejo ujeti voditelji pariške komune pred sodbo, ni še določeno. Pravi se, da je francoska vlada zavoljo prevelicega števila teh, ki v ječah obsodbe čakajo v zadregi.

Za Tomšičev spominek.

Prenesek	1228 gld. 70 kr.
G. dr. France Munda, odvetnik v Ljubljani	10 " — "
" Jan. Nep. Červ, duhovnik v Rifenberku na Goriškem	2 " — "
" Janez Knez, posestnik v Šiški pri Ljubljani	1 " — "
" Josip Kastelec, svečenik pri sv. Lovrene-u v Istri	2 " — "

G. Janez Planinšek, kurat na Goleu, okraj Podgrad (Castelnuovo)	1 gld. — kr.
" Jože Grabler, trgovec na Ponkvi	1 " — "
" Neimenovan narodnjak v Fravhajmu	2 " — "
" Janko Fras voj. duhovnik v erdeljskem Belemgradu	2 " — "
Skup	1249 gld 70 kr.

V tiskarnici „Slov. Naroda“ najde več izurjenih slovenskih stavecev mesto. Oni, ki bi hoteli priti, naj se oglašijo pri vodju tiskarnice gosp. I. Wosetzky-u, v koroški ulici (Kärntnergasse) hiš. št 229 v Mariboru.

Oznanilo.

Dramatičnega društva odbor daje na znanje, da bode letošnji redni Občni zbor dramatičnega društva v četrtek dne 3 avgusta ob polu 8. uri zvečer v čitalnični dvorani.

Dnevni red bode:

1. Prvosednikov govor.
2. Tajnikovo sporočilo.
3. Blagajnikovo sporočilo.
4. Volitev prvosednika, blagajnika in 10 odbornikov.
5. Odborovi predlogi o preuredbi društvenih pravil.
6. Posamezni predlogi družabnikov.

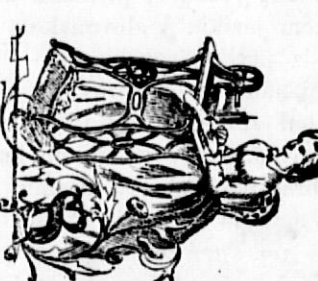
Načrt preurejenih pravil se bode razposlal družabnikom ob enem s knjigami za četrto društveno leto (1870.) in letnim sporočilom.

Po končanem občnem zboru bode pevska zabava v čitalnični gostilnici. V Ljubljani, 15. julija 1871.

Odbor dram. društva.

Prožje

vedno frišne drože najfinije baže ima dan na dan na prodaj Ant. Reimprecht v Mariboru na glavnem trgu, na kar naj se blagovoljno obraca pozornost p. n. občinstva in eg. pekovi iz okolice.

Klemenz Müller-jevi

slavoznani

novi šivni stroji za družine po Singer-jevi sistemi

kakor tudi Wheeler & Wilson, Howe, Grover & Baker-jevi ročni šivalni stroji, stroji za pletenje (štrikanje), igle šivne, svila in niti se dobivajo po najnižji ceni na drobno in na debelo. — Glavna kupčija šivalnih in pletilnih strojev

Rudolf-a Scherz-a

21 Opernring 21 na Dunaji.

Hiša na prodaj.

Hiša v Spodnji Šiški št. 62 nasproti cerkve, za vsako kupčijo ali obrtnijo pripravna, se bode o sv. Miheli v najem dala ali pa proti sposobnemu plačilu prodala.

Kaj več o tej prodaji se zve pri hišnemu gospolarju v Spodnji Šiški

Francu Štrukeljnu.

Izurjen koncipient,

slovenskemu jeziku popolnem zmožen, prejemlje se pod dobrimi pogoji v službo.

Tražitelji naj se oglašijo do. 31. m. srpana t. l. pri notaru Knez-u Slavoljubu v St. Lenartu na slov. Goricah, bodi si ustmeno ali pisмено.

Glavni dobiček
600.000 frankov
v zlatu.

Cesarsko turške

Najnižji dobiček
400 frankov
v zlatu.

3% državne premijske srečke.

Se slečejo vsako leto šestkrat.

120.000 dobitkov po 600.000 frankov, 194 po 400.000 frank., 120 po 300.000 frankov, 195 po 200.000 fr., in dobitki po 60.000, 30.000, 25.000, 20.000, 10.000 frankov do najnižjega za 400 frankov, vse se v zlatu izplačajo. — Prihodnje veliko srečkanje bo že

1. avgusta 1871

pri katerem edino se morajo zadeti dobitki po 600.000, 60.000, 20.000, 6000, 3000, 1000 i. t. d., i. t. d.

Za to, kakor za prihodnja srečkanja, dokler se vleče kateri omenjenih dobitkov, priporočam veljavne dvaretne deleže brez dalnega doplačevanja: 1 delež gold. 8; 6 za gold. 45; 14 deležev za gld. 100 a. v. — Ker mora vsaka srečka nepogojno zadeti dobiček od najvišjega za 600.000 frankov, do najnižjega za 400 frk., najmenjši dobiček pa že več nego vlogo vrne, je pri teh srečkah le dobiček mogoč, ne pa zguba.

Enokratna vloga zagotavlja za vsa srečkanja vsakojaki dobiček, pomija tedaj prednosti, kakoršnih nima nobeno drugo srečkanje.

Vsaki naročbi je pridjan načrt, razkazila po vsacem srečkanju zartonj in franko. Dobitki se izplačajo brez odtegnene davšine v zlatu. Naročbe s priloženim zneskom v bankoveih se najskrbneje izpolnujejo po

A. B. Bing-ovi državni efektni kupčiji
Frankfurt a. M.

Rothschild & Comp.

Opernring 21, Dunaj.

Nove

najugodnise igralne družbe

z dobitki od

gold. **300.000, 250.000, 220.000, 200.000, 150.000, 140.000, 100.000, 70.000, 50.000, 25.000** itd.

na 20 c. k. avstrijskih srečk od l. 1864, Kolekovan svotin list velja gold. 8 kot prva svota;

na 20 kralj. ogerskih državnih srečk, Kolekovan svotin list velja gold. 6 kot prva svota;

na 20 ces. turških srečk, Kolekovan svotin list velja gold. 6 kot prva svota;

na 40 vojvod. Braunschweig-skih srečk, Kolekovan svotin list velja gold. 5 kot prva svota.

Prožje Za vse srečkanje veljaven 20ti delež na državne srečke od l. 1864 po 8 gld. eden — 9 po gld. 70 — 20 po gld. 150. — 20ti delež na kraljevske ogerske srečke po 7 gld. eden — 6 po gld. 40 — 20 po gld. 130. — 20ti delež na pet'ne srečk od leta 1839 po gld. 10 eden — 10 po gld. 95 — 20 po gld. 185.

Promesse za vsako srečkanje.

Naročila za c. k. borso

se proti gotovini ali primernemu naznanilu kar nar boljše izvršujejo.

Kupovanje in prodaja državnih papirov, srečk, bankinih, železniških in obrtnijskih delnic. — Načrti, pregledi in listine srečkanja zastonj.

Rothschild & Comp.

na Dunaji, Opernring 21.

Preselitev štacune.

Zaloga

umetno izdelanih tkanin in krasnih veznin za cerkvene oprave iz slavnoznane umotvornice

KARLA GIANIJA,

kteremu so pri lanski mednarodni razstavi cerkvenih oprāv v Rimu papež **Pij IX.** prvo zlato svetinjo in tudi viteški križ reda sv. Silvestra podelili je v **Ljubljani** od sv. Jurja, zvezdnemu drevoredu nasproti, **st. 32, pred nunsko cerkvijo.**

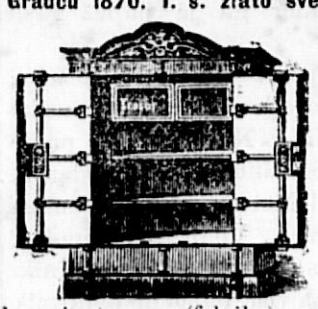
Ob enem se čestitim kupovalcem, posebno visokočestiti duhovščini srčno zahvaljujem za dosedaj skazovano zaupanje, ter se priporočam prosee, da bi mi tudi v prihodnje svoje zaupanje skazovali blagovolili. Imenovane reči se pri meni dobivajo po fabriški ceni.

Z velicim spoštovanjem

L. Zelzer.

Pri razstavi v Gradcu 1870. I. s. zlato svetinjo nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ognja in vloma varnih

blagajnic [kas] za denar in pisma, miz za pisanje

Vincencij-a Kanduth-a v Gradci,

tovarna: Beethovenstrasse 21.

priporoča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnicami po posebnih patentih, in najsolidneje dovršene izdelke, za katere je porok, po jako znižani ceni. Proti primernemu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svote. Izključljiva prodaja pri

ANTON KORÖSI,

železninar, Griesgasse Nr. 10, v Gradci.